

Sygn. akt **IC 452/22**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2023 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: Sędzia Sławomir Splitt

Protokolant: Jolanta Migot

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2023 r. w Gdyni na rozprawie

sprawy z powództwa **R. S.**

przeciwko **B. (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą w G.**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

I. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy – nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 30 grudnia 2010 roku, sygn. akt IX Nc 22075/10 zaopatrzony w klauzulę wykonalności z dnia 22 lutego 2011 roku - **w części**, to jest w zakresie odsetek ustawowych od należności głównej w kwocie 5.287,39 złotych od dnia 20 stycznia 2011 roku do dnia 8 kwietnia 2018 roku,

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. odstępuje od obciążania powoda kosztami procesu należnymi stronie pozwanej.

UZASADNIENIE

Powód R. S. wniósł pozew przeciwko B. (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą w G. o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 30 grudnia 2010 roku wydanego w sprawie o sygn. akt IX Nc 22075/10, a także zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, że dnia 8 sierpnia 2022 roku z zawiadomienia o wpisie hipoteki dowiedział się o istnieniu opisanego wyżej nakazu zapłaty. Powód nie mieszkał pod adresem wskazanym jako adres do doręczeń przez wierzyciela w postępowaniu wieczystoksięgowym ani w czasie kiedy toczyło się postępowanie w sprawie IX Nc 22075/10.

Poza tym roszczenie jest przedawnione. Nakaz zapłaty uprawomocnił się w dniu 20 stycznia 2011 roku. Przyjmując zatem nawet najdłuższy 10-letni okres przedawnienia roszczenia – wierzytelność przedawniła się w 2021 roku. Według wiedzy powoda nie toczyło się żadne postępowanie egzekucyjne na podstawie tego tytułu wykonawczego.

(pozew – k. 4-5)

Pozwany w odpowiedzi na pozew domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu.

Pozwany podniósł, że podstawą powództwa egzekucyjnego są zdarzenia, które zaszły pod wydaniem tytułu egzekucyjnego i skutkują wygaśnięciem lub niemożnością egzekwowania roszczenia. Powód podnosi okoliczności,

które powinny zostać poruszone w toku procesu o zapłatę. Powództwem opozycyjnym nie można kwestionować powagi rzeczy osądzonej.

Bieg terminu przedawnienia został wielokrotnie przerwany, tj. wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 30 grudnia 2010 roku w 2011 roku, wydaniem postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności na rzecz pozwanego w dniu 22 lutego 2011 roku oraz opatrzenie tego postanowienia klauzulą wykonalności, wszczęciem i prowadzeniem postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 27205/11, umorzeniem egzekucji w dniu 10 listopada 2011 roku, a to z uwagi na bezskuteczność egzekucji, wszczęciem i prowadzeniem egzekucji w sprawie Km 22761/14, umorzenie egzekucji w dniu 21 października 2014 roku, a to z uwagi na bezskuteczność egzekucji oraz wszczęciem i prowadzeniem egzekucji przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Tomaszowie Lubelskim J. M..

Wierzyciel inicjując postępowanie egzekucyjne ograniczył dochodzenie przysługujących mu wierzytelności, do których organ egzekucyjny nie stwierdzi przedawnienia po weryfikacji dokonanej na podstawie art. 804 § 2 k.p.c. Zdaniem pozwanego nie zachodzi konieczność angażowania aparatu sądowego oraz wszczynania drogiego i czasochłonnego postępowania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Dłużnik na podstawie art. 825 pkt 1¹ k.p.c. ma możliwość złożenia na każdym etapie postępowania egzekucyjnego wniosku o umorzenie postępowania w zakresie przedawnionej części wierzytelności.

(odpowiedź na pozew – k. 24-25v.)

Stan faktyczny:

Dnia 30 grudnia 2010 roku Sąd Rejonowy w Elblągu w sprawie o sygn. akt IX Nc 22075/10 wydał nakaz zapłaty, w którym nakazano R. S. zapłatę kwoty 5.287,39 zł wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym od dnia 9 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.280,00 zł tytułem kosztów procesu.

(dowód: kopia tytułu wykonawczego – k. 48-49)

Nakaz zapłaty uprawomocnił się dnia 20 stycznia 2011 roku.

(bezsporne)

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2011 roku ww. tytułowi egzekucyjnemu nadano klauzulę wykonalności.

(dowód: postanowienie z dnia 07.02.2011r. – k. 50)

Postanowieniem z dnia 10 listopada 2011 roku Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygn. Km 27205/11 wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Postanowienie uprawomocniło się z dniem 1 grudnia 2011 roku.

(dowód: postanowienie z dnia 10.11.2011r. – k. 37, pismo z dnia 29.10.2022r. – k. 52)

Dnia 10 kwietnia 2014 roku wierzyciel wniósł o prowadzenie egzekucji w oparciu o ww. tytuł egzekucyjny.

Postanowieniem z dnia 21 października 2014 roku Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygn. Km 22716/14 wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Postanowienie uprawomocniło się dnia 2 grudnia 2014 roku.

(dowód: pismo z dnia 26.10.2022r. – k. 70, postanowienie z dnia 21.10.2014r. – k. 36-36v.)

Dnia 22 września 2015 roku wierzyciel wniósł o prowadzenie egzekucji w oparciu o ww. tytuł wykonawczy. Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2018 roku w sprawie pod sygn. Km 96034/15 na wniosek wierzyciela umorzono postępowanie. Postanowienie w tym przedmiocie uprawomocniło się dnia 4 marca 2019 roku.

(dowód: pismo z dnia 12.01.2023r. – k. 72, postanowienie z dnia 11.12.2018r. – k. 73-73v., wniosek z dnia 19.08.2015r. – k. 74-74v.)

Dnia 9 kwietnia 2021 roku wierzyciel wniósł o wszczęcie i przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego w oparciu o ww. tytuł wykonawczy.

(dowód: wniosek z dnia 04.03.2021r. – k. 32-33v., pismo z dnia 28.11.2022r. – k. 61, książka nadawcza – k. 62-63)

Powód ma 45 lat. Utrzymuje się z renty w wysokości 720 zł miesięcznie z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Renta obciążona jest świadczeniem alimentacyjnym w kwocie 500 zł. Od września 2010 roku choruje na nowotwór złośliwy. Posiada wynoszący 1/3 udział w nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...). W nieruchomości tej zamieszkują pozostali współwłaściciele. Powód zamieszkuje z konkubiną, która nie pracuje i utrzymuje się z pomocy rodziny.

(dowód: wydruk z (...) k. 9-13, zeznania powoda – k. 134-135, płyta – k. 136, dokumentacja lekarska – k. 140-180)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony, informacji uzyskanych od komorników, a także zeznań powoda. Zgromadzone dokumenty nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i wiarygodności, zwłaszcza, że nie były kwestionowane przez żadną ze stron.

Podobnie Sąd nie widział podstaw, aby odmówić wiarygodności zeznaniom powoda co do jego sytuacji życiowej. Zeznania te poszerzały fakty wynikające ze zgromadzonych w sprawie materiałów.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. pominięto dowód z zeznań świadków T. S., B. S. oraz K. B., albowiem ustalenie miejsca zamieszkania powoda w dacie wydania nakazu zapłaty i próby jego doręczenia nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a w kwestii prowadzenia przeciwko powodowi postępowań egzekucyjnych Sąd oparł się na zgromadzonych w sprawie dokumentach.

W niniejszej sprawie powód domagał się pozbawienia wykonalności wskazanego w pozwie tytułu wykonawczego, z uwagi na przedawnienie roszczenia nim objętego oraz nie doręczeniu mu nakazu zapłaty, który po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności, jako tytuł wykonawczy stanowił podstawę prowadzenia przeciwko niemu egzekucji.

Przechodząc do rozważań nad zasadnością powództwa Sąd zważył, że roszczenie powoda oparte było na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., który stanowi, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście (pkt 1); po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia (pkt 2).

Należało podkreślić, że istotą powództwa opozycyjnego z art. 840 k.p.c. jest wykazanie, że sam tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy. Jednak powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności nie prowadzi nigdy i prowadzić z istoty swojej nie może do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym lub natychmiast wykonalnym orzeczeniem sądowym. Ma ono bowiem na celu pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, a nie podważenie treści orzeczenia sądowego lub prawidłowości zaopatrzenia go w klauzulę wykonalności. Zainteresowany może bowiem podważać treść orzeczenia sądowego lub prawidłowość nadania mu klauzuli wykonalności wykorzystując zwykłe środki odwoławcze lub środki zaskarżenia. Powództwo przeciwegzekucyjne nie stanowi dodatkowego środka kontroli prawidłowości wydawanych przez sąd

rozstrzygnięć (por. Henryk Pietrkowski, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część trzecia. Postępowanie egzekucyjne, Warszawa 2006, s. 189).

W przedmiotowej sprawie niewątpliwym jest, iż tytuł egzekucyjny stanowi nakaz zapłaty, któremu przysługuje przymiot prawomocności, zatem brak jest podstaw do zastosowania przepisu art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.

Podstawą zastosowania art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. mogą być więc wszelkie zdarzenia, ale muszą one spełniać dwa warunki – nastąpić po powstaniu tytułu i skutkować wygaśnięciem zobowiązania lub niemożnością jego egzekwowania.

Natomiast stosownie do treści art. 123 § 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia (pkt 1) oraz przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje (pkt 2).

Zgodnie z treścią art. 125 § 1 k.c. (w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania przedmiotowego tytułu egzekucyjnego aż do dnia 9 lipca 2018 roku) roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu. Natomiast od dnia 9 lipca 2018 roku termin przedawnienia skrócony został z 10 do 6 lat.

Co do reguł intertemporalnych dotyczących skrócenia powyższego terminu mają one taki skutek, że (przy założeniu, że nie doszło do przerwania biegu przedawnienia, jego zawieszenia itp.), jeśli rozpoczęcie biegu przedawnienia z art. 125 k.c. miało miejsce do dnia 30 grudnia 2014 roku, termin oblicza się na podstawie dotychczasowych przepisów, tzn. wynosi on 10 lat i upływa w dacie dziennej, odpowiadającej dacie rozpoczęcia biegu przedawnienia. Jeżeli rozpoczęcie biegu terminu nastąpiło od dnia 31 grudnia 2014 roku do dnia 8 lipca 2018 roku, termin oblicza się na podstawie nowych, czyli kończy on bieg na koniec roku po upływie 6 lat od dnia 9 lipca 2018 roku, tj. dnia 31 grudnia 2024 roku. Jeżeli natomiast termin rozpoczął bieg od dnia 9 lipca 2018 roku, oblicza się go na podstawie nowych przepisów, czyli kończy on bieg na koniec roku po upływie 6 lat od początku biegu terminu (E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 10, Warszawa 2021).

Jak ustalono w niniejszej sprawie, nakaz zapłaty uprawomocnił się dnia 20 stycznia 2011 roku. Następnie postanowieniem z dnia 7 lutego 2011 roku nadano klauzulę wykonalności i w oparciu o tak powstały tytuł wykonawczy w 2011 roku złożono wniosek egzekucyjny. Tak zainicjowane postępowanie egzekucyjne pod sygn. Km 27205/11 wobec bezskuteczności egzekucji zostało umorzone, a postanowienie uprawomocniło się dnia 1 grudnia 2011 roku. Od tego momentu termin przedawnienia rozpoczął bieg na nowo.

Przed upływem 3 lat wierzyciel ponownie przerwał bieg przedawnienia. Złożył wniosek egzekucyjny dnia 10 kwietnia 2014 roku. Postępowanie prowadzone pod sygn. Km 22716/14 zostało umorzone z uwagi na jej bezskuteczność. Postanowienie w tym przedmiocie uprawomocniło się dnia 2 grudnia 2014 roku.

Wierzyciel dnia 22 września 2015 roku złożył kolejny wniosek egzekucyjny. Tym razem jednak nie przerwał on przedawnienia, albowiem postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygn. Km 96034/15 postanowieniem z dnia 11 grudnia 2018 roku na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c. umorzone zostało na wniosek wierzyciela.

W tym miejscu wskazać należało, że umorzenie tego postępowania – na wniosek wierzyciela – niweczy przerwę przedawnienia spowodowaną jego wszczęciem, czyli skutek w postaci przerwy terminu przedawnienia upada. Stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 19 lutego 2015 roku w sprawie III CZP 103/14 (OSNC 2015, Nr 12, poz. 137): „Należy podkreślić, że obowiązująca w postępowaniu cywilnym zasada dyspozycyjności ma w pełni zastosowanie także w postępowaniu egzekucyjnym, czego wyrazem jest art. 825 pkt

1 k.p.c., zgodnie z którym organ egzekucyjny umarza postępowanie na wniosek, jeżeli zażąda tego wierzyciel. W przeciwieństwie do regulacji zawartej w art. 203 k.p.c., zgłoszone przez wierzyciela żądanie jest bezwzględnie wiążące. Potwierdzeniem tego, że od wierzyciela wymaga się popierania egzekucji, jest art. 823 k.p.c., przewidujący umorzenie postępowania z mocy samego prawa z powodu jego opieszałości w dokonywaniu czynności potrzebnych do kontynuacji postępowania egzekucyjnego. Uwzględnienie tej specyfiki postępowania egzekucyjnego musi być punktem wyjścia rozważań, jaki jest zakres odpowiedniego zastosowania w tym postępowaniu na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. sankcji przewidzianej w art. 203 § 2 zdanie pierwsze k.p.c., wyrażającej się w tym, że pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa. Inaczej mówiąc, należy odpowiedzieć na pytanie, czy istnieją uzasadnione argumenty sprzeciwiające się zastosowaniu tej sankcji wprost w postępowaniu egzekucyjnym. Trzeba przy tym podkreślić, że na przeszkodzie nie może stać różnica terminologiczna, polegająca na tym, że w art. 825 pkt 1 k.p.c. używa się określenia o żądaniu wierzyciela umorzenia egzekucji, a nie o cofnięciu przez niego wniosku egzekucyjnego. Formuła żądania umorzenia egzekucji podkreśla, że jedynym dysponentem postępowania egzekucyjnego jest wierzyciel, i że zawiera ona w sobie oświadczenie o cofnięciu wniosku egzekucyjnego. Nie może zatem budzić wątpliwości, że oświadczenie wierzyciela o cofnięciu wniosku egzekucyjnego powinno zostać potraktowane jako wiążące żądanie umorzenia egzekucji, niezależnie od stadium postępowania egzekucyjnego. Przewidziane w art. 203 § 2 zdanie pierwsze k.p.c. zastrzeżenie ma na celu przede wszystkim zapobieżenie możliwości manipulowania przez powoda terminami przedawnienia roszczenia. Brak tego przepisu prowadziłby do tego, że powód mógłby wielokrotnie składać pozew i cofać go ze skutkiem przewidzianym w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Racja przyjęcia takiego rozwiązania i dążenie do przeciwstawienia się możliwym nadużyciom jest tym bardziej uzasadnione na gruncie postępowania egzekucyjnego, w którym chodzi o zastosowanie wobec dłużnika środków przymusu. Prowadzi to do wniosku, że w postępowaniu egzekucyjnym ma, na podstawie art. 13 § 2 k.p.c., odpowiednie zastosowanie art. 203 § 2 zdanie pierwsze k.p.c., co oznacza, iż umorzenie tego postępowania niweczy przerwę przedawnienia spowodowaną jego wszczęciem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14, (...) 2015, nr 2, s. 11).”

Zatem kolejny raz termin przedawnienia przerwany zostało dopiero wnioskiem egzekucyjnym złożonym dnia 9 kwietnia 2021 roku. Mając na uwadze rozważania dotyczące długości terminów przedawnienia należało uznać, że od dnia 2 grudnia 2014 roku na nowo rozpoczął bieg terminu przedawnienia całości roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym. Zważywszy na przepisy intertemporalne termin przedawnienia roszczenia głównego wynosił 10 lat, a zatem upływał dopiero w 2024 roku, natomiast roszczenia odsetkowego 3 lata. Skoro wniosek egzekucyjny złożony został dnia 9 kwietnia 2021 roku to przerwał bieg przedawnienia roszczenia głównego, a także odsetkowego, jednak w części dotychczas nieprzedawnionej, czyli liczonej 3 lata wstecz, a więc od dnia 9 kwietnia 2018 roku.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w punkcie I. wyroku przedmiotowy tytuł pozbawiono wykonalności w części odsetek ustawowych od roszczenia stwierdzonego przedmiotowym tytułem wykonawczym od dnia 20 stycznia 2011 roku (daty uprawomocnienia się nakazu zapłaty) do dnia 8 kwietnia 2018 roku.

W pozostałym zakresie w punkcie II. wyroku na podstawie art. 840 § 1 k.p.c. a contrario powództwo należało oddalić.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie III. wyroku na podstawie art. 102 k.p.c., odstępując od obciążania powoda kosztami procesu – co do zasady koszty te powinny zostać stosunkowo rozdzielone na podstawie art. 100 k.p.c. Sąd uznał, że w przy należności głównej w nakazie zapłaty wynoszącej 5.287,39 zł, kosztach w kwocie 1.280,00 zł i odsetkach liczonych od dnia 9 grudnia 2010 roku do dnia wniesienia pozwu wynoszących 5.661,25 zł, łącznie powód zmierzał do zniweczenia skutków istnienia tytułu wykonawczego na łączną kwotę 12.288,64 zł. Powód wygrał w zakresie odsetek ustawowych do kwoty 3.970,75 zł, a zatem w 32 %. Bezwzględna różnica pomiędzy iloczynem proporcji wygranych stron do sumy poniesionych przez nich kosztów procesu wyniosła 1.062,12 zł na korzyść strony pozwanej. Zdaniem Sądu powód nie jest w stanie ponieść tych kosztów. Utrzymuje się bowiem z renty w kwocie 720 zł miesięcznie. Jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej z uwagi na wieloletnią, bo trwającą od 2010 roku chorobę nowotworową. Powód nie jest więc w stanie poprawić swojej sytuacji materialnej. Posiada co prawda 1/3 udziału w nieruchomości, ale nie jest przez niego zamieszkiwana, ale przez pozostałych współwłaścicieli. Mieszka razem z konkubiną, która nie pracuje i utrzymuje się ze środków uzyskanych od rodziców w ramach pomocy. Sytuacja życiowa powoda jest więc wyjątkowo trudna i uniemożliwia powodowi uiszczenie kwoty ponad tysiąca złotych na

koszty procesu, zważywszy, że powód wydatkował już znaczną jak dla niego kwotę, bo 750 zł na poczet opłaty sądowej od pozwu.